

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

U predmetu: KSC-BC-2020-04
Tužilac protiv Pjetera Šalje

Rešava: sudija za prethodni postupak
sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Datum: 22. april 2022.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

**Javna redigovana verzija odluke po vraćenoj odluci o preispitivanju pritvora
i o redovnom preispitivanju pritvora Pjetera Šalje**

Specijalizovani tužilac
Džek Smit

Odbrana optuženog
Žan-Luj Gilisen

Zastupnik žrtava
Sajmon Loz

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,¹ na osnovu člana 41(6), (10) i (12) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56(2) i 57(2) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 19. juna 2020, u skladu sa odlukom sudije za prethodni postupak (Odluka o potvrđivanju optužnice),² Specijalizovano tužilaštvo podnelo je potvrđenu optužnicu.³
2. Dana 16. marta 2021, u skladu sa odlukom i nalogom za hapšenje sudije za prethodni postupak,⁴ Pjeter Šalja (u daljem tekstu: g. Šalja ili optuženi) uhapšen je u Kraljevini Belgiji (u daljem tekstu: Belgija).⁵
3. Dana 15. aprila 2021, po okončanju sudskog postupka u Belgiji, g. Šalja je doveden u pritvorski objekat Specijalizovanih veća u Hagu, u Holandiji.⁶

¹ KSC-BC-2020-04, F00001, predsednik, *Odluka kojom se određuje sudija za prethodni postupak*, 14. februar 2020, javno.

² KSC-BC-2020-04, F00007, sudija za prethodni postupak, *Odluka o potvrđivanju optužnice protiv Pjetera Šalje*, 12. jun 2021, strogo poverljivo i *ex parte*. Poverljiva redigovana verzija i javna redigovana verzija podnete su 6. maja 2021, F00007/CONF/RED i F00007/RED.

³ KSC-BC-2020-04, F00010, specijalizovani tužilac, *Podnesak o podnošenju potvrđene optužnica*, 19. jun 2021, javno, sa strogo poverljivim i *ex parte* prilogom 1 i poverljivim prilogom 2. Poverljiva, manje redigovana verzija zavedena je kao F00016/A01, a javna, dodatno redigovana verzija kao F00016/A02, dana 31. marta 2021. Dodatna, manje redigovana poverljiva verzija potvrđene optužnice zavedena je 25. maja 2021. pod brojem F00038/A01. U skladu sa odlukom sudije za prethodni postupak po zahtevu odbrane kojim se osporava forma potvrđene optužnice, ispravljena optužnica zavedena je 1. novembra 2021, i to poverljiva verzija, F00098/A01, 1. novembra 2021, a javna verzija, F00107/A01, 16. novembra 2021.

⁴ KSC-BC-2020-04, F00008, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu za izdavanje naloga za hapšenje i naloga za dovođenje u pritvorski objekat*, 12. jun 2020, poverljivo (javna redigovana verzija dostavljena je 6. maja 2021, F00008/RED); sudija za prethodni postupak, *Nalog za hapšenje g. Pjetera Šalje*, 12. jun 2020, strogo poverljivo i *ex parte* (javna redigovana verzija dostavljena je 15. aprila 2021, F00008/A01/RED).

⁵ KSC-BC-2020-04, F00013, Sekretar, *Obaveštenje o hapšenju u skladu s pravilom 55(4)*, 16. mart 2021, javno.

⁶ KSC-BC-2020-04, F00019, Sekretar, *Obaveštenje o prijemu Pjetera Šalje u pritvorski objekat Specijalizovanih veća i uslovnoj dodeli branioca*, 15. april 2021, poverljivo, stav 2, s poverljivim priložima 1 i 2. Javna redigovana verzija dostavljena je 26. aprila 2021, F00019/RED.

4. Dana 15. juna 2021, sudija za prethodni postupak odbio je zahtev odbrane g. Šalje (u daljem tekstu: odbrana) za privremeno puštanje na slobodu (u daljem tekstu: prva odluka o pritvoru).⁷ Apelacioni sud potvrdio je prvu odluku o pritvoru 20. avgusta 2021. (u daljem tekstu: prva odluka Apelacionog suda).⁸

5. Dana 10. septembra 2021, 10. novembra 2021. i 28. januara 2022, sudija za prethodni postupak sproveo je redovna preispitivanja pritvora g. Šalje i naložio da se produži pritvor (u daljem tekstu: druga odluka o pritvoru, treća odluka o pritvoru i četvrta odluka o pritvoru).⁹

6. Dana 11. februara 2022, Apelacioni sud doneo je odluku po žalbi odbrane na treću odluku o pritvoru (u daljem tekstu: druga odluka Apelacionog suda),¹⁰ kojom je, između ostalog, sudiji za prethodni postupak vratio treću odluku o pritvoru na ponovno razmatranje, kako bi od sekretara zatražio dodatno izjašnjenje o režimu pritvora u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, a od odbrane da ispita da li su belgijske vlasti spremne i sposobne da sprovedu uslove za puštanje na slobodu koje predlaže g. Šalja ili bilo koje dodatne uslove.¹¹

7. Dana 14. februara 2022, u skladu sa drugom odlukom Apelacionog suda, sudija za prethodni postupak je: (i) naložio sekretaru da dostavi izjašnjenje o režimu pritvora u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća; (ii) pozvao odbranu da ispita da li su

⁷ KSC-BC-2020-04, F00045, sudija za prethodni postupak, *Odluka o zahtevu Pjetera Šalje za privremeno puštanje na slobodu*, 15. jun 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija dostavljena je 23. juna 2021, F00045/RED.

⁸ KSC-BC-2020-04, IA001/F00005, Apelacioni sud, *Odluka o žalbi Pjetera Šalje na odluku o privremenom puštanju na slobodu*, 20. avgust 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija dostavljena je istog dana, IA001/F00005/RED.

⁹ KSC-BC-2020-04, F00075, sudija za prethodni postupak, *Odluka o preispitivanju pritvora Pjetera Šalje*, 10. septembar 2021, poverljivo (javna redigovana verzija dostavljena je istog dana F00075/RED); F00105 *Odluka o preispitivanju pritvora Pjetera Šalje*, 10. novembar 2021, poverljivo (javna redigovana verzija dostavljena je istog dana F00105/RED); F00133, *Odluka o preispitivanju pritvora Pjetera Šalje*, 28. januar 2022, poverljivo (javna redigovana verzija dostavljena je istog dana F00133/RED).

¹⁰ KSC-BC-2020-04, IA003/F00005, Apelacioni sud, *Odluka o žalbi Pjetera Šalje na odluku o preispitivanju pritvora*, 11. februar 2022, poverljivo. Javna redigovana verzija dostavljena je istog dana, IA003/F00005/RED.

¹¹ Druga odluka Apelacionog suda, stavovi 54-57, 60, 61.

belgijske vlasti spremne i sposobne da sprovedu predložene uslove za puštanje na slobodu i/ili eventualne dodatne uslove; i (iii) naložio odbrani da dostavi izjašnjenje o sledećem preispitivanju pritvora g. Šalje najkasnije do 2. marta 2022, koje bi uključilo i odgovor belgijskih vlasti i pomenuto izjašnjenje Sekretarijata (u daljem tekstu: nalog od 14. februara 2022).¹²

8. Dana 22. februara 2022, u skladu sa nalogom od 14. februara 2022, Sekretarijat je dostavio traženo izjašnjenje (u daljem tekstu: izjašnjenje Sekretarijata).¹³

9. Dana 4. marta 2022, na zahtev odbrane da se izmeni rok određen u nalogu od 14. februara 2022. i po izjavi g. Šalje da se odriče prava na preispitivanje pritvora pre isteka dvomesečnog roka prema članu 41(10) Zakona i pravilu 57(2) Pravilnika,¹⁴ sudija za prethodni postupak naložio je odbrani da dostavi izjašnjenje o preispitivanju pritvora g. Šalje najkasnije do 30. marta 2022, s tim da odgovor i replika budu dostavljeni u rokovima propisanim pravilom 76 Pravilnika.¹⁵

10. Dana 30. marta 2022, odbrana je dostavila izjašnjenje o preispitivanju pritvora g. Šalje (u daljem tekstu: izjašnjenje odbrane).¹⁶ Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) dostavilo je odgovor 7. aprila 2022. (u daljem tekstu: odgovor).¹⁷ Odbrana je podnela repliku 12. aprila 2022. (u daljem tekstu: replika).¹⁸

¹² KSC-BC-2020-04, F00145, sudija za prethodni postupak, *Nalog sekretaru da dostavi informacije o režimu pritvora i dostavi izjašnjenje o preispitivanju pritvora Pjetera Šalje*, 14. februar 2022, javno, stavovi 9-11, sa javnim prilogom 1.

¹³ KSC-BC-2020-04, F00152, sekretar, *Izjašnjenje Sekretarijata u skladu s nalogom za dostavljanje informacija o režimu pritvora (F00145)*, 22. februar 2022, poverljivo. Javna redigovana verzija dostavljena je 22. aprila 2022, F00152/RED.

¹⁴ KSC-BC-2020-04, F00160, specijalizovani branilac, *Zahtev odbrane za izmenu roka za podnošenje izjašnjenja o sledećem preispitivanju pritvora*, 1. mart 2022, javno, stavovi 2, 8-11.

¹⁵ KSC-BC-2020-04, Transkript, 4. mart 2022, javno, str. 189-190.

¹⁶ KSC-BC-2020-04, F00171, specijalizovani branilac, *Izjašnjenje odbrane o preispitivanju pritvora i odgovor na nalog sudije za prethodni postupak*, 30. mart 2022, poverljivo.

¹⁷ KSC-BC-2020-04, F00177, Specijalizovano tužilaštvo, *Izjašnjenje tužilaštva o petom preispitivanju pritvora*, 7. april 2022, poverljivo.

¹⁸ KSC-BC-2020-04, F00184, specijalizovani branilac, *Replika odbrane na izjašnjenje tužilaštva o petom preispitivanju pritvora*, 12. april 2022, poverljivo.

11. Dana 14. aprila 2022, sudija za prethodni postupak naložio je odbrani i/ili sekretaru, u zavisnosti od konkretnog slučaja, da dostave u spise celokupnu prepisku sa belgijskim vlastima o njihovoj spremnosti i sposobnosti da sprovedu sve uslove puštanja na slobodu g. Šalje.¹⁹ Sekretar je to dostavio 19. aprila 2022. (u daljem tekstu: prepiska sa belgijskim vlastima).²⁰

II. IZNETA ARGUMENTACIJA

12. Odbrana traži da sudija za prethodni postupak okonča pritvor g. Šalje i naloži njegovo privremeno puštanje na slobodu pod svim uslovima koji se mogu smatrati neophodnim²¹ i tvrdi: (i) da tužilaštvo nije pokazalo da su prisutne opasnosti prema članu 41(6) Zakona niti bilo koje druge osnove za nastavak pritvora optuženog; i (ii) da produženo trajanje pritvora g. Šalje pre suđenja nije ni neophodno ni srazmerno.²²

13. Tužilaštvo smatra da je produženi pritvor optuženog i dalje neophodan i srazmeran²³ i tvrdi da nema nikakvih novih činjenica ili okolnosti koje bi uticale na promenu zaključaka iz četvrte odluke o pritvoru.²⁴

14. Odbrana u replici ponavlja svoj zahtev da se okonča pritvor i izda nalog o privremenom puštanju g. Šalje na slobodu pod svim neophodnim uslovima.²⁵

III. MERODAVNO PRAVO

15. Član 41(6) Zakona predviđa da Specijalizovana veća mogu da nalože hapšenje i pritvor lica samo onda kada postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo

¹⁹ KSC-BC-2020-04, Transkript, 14. april 2022, poverljivo, str. 248-249, 296.

²⁰ KSC-BC-2020-04, F00185, sekretar, *Dopis kojim se dostavlja prepiska*, 19. april 2002, javno, s dva poverljiva priloga.

²¹ Izjašnjenje odbrane, stavovi 1, 5, 25.

²² Izjašnjenje odbrane, stavovi 2-3.

²³ Odgovor, stav 1.

²⁴ Odgovor, stavovi 1, 3-4, 7.

²⁵ Replika, stav 8.

iz nadležnosti Specijalizovanih veća i kada postoje jasni osnovi da se smatra: (i) da postoji opasnost od bekstva; (ii) da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze ili da posebne okolnosti ukazuju na to da će ometati odvijanje krivičnog postupka, ili (iii) da će lice ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počiniti krivično delo koje je pretilo da izvrši.

16. Član 41(10) Zakona predviđa da sve do pravnosnažnosti presude ili do puštanja na slobodu, sudija za prethodni postupak ili postupajući panel, po isteku roka od dva (2) meseca od donošenja poslednjeg rešenja o pritvoru, ispituje da li još uvek postoje razlozi za pritvor i izdaje rešenje kojim se produžava ili ukida pritvor. To takođe proizlazi iz pravila 57(2) Pravilnika.

17. U skladu sa članom 41(12) Zakona, da bi se obezbedilo prisustvo optuženog, sprečilo ponavljanje krivičnog dela ili obezbedilo uspešno vođenje krivičnog postupka, pored mere pritvora, mogu se naložiti sledeće mere: sudski poziv, hapšenje, puštanje na slobodu uz kauciju, kućni pritvor, obećanje da neće napustiti mesto boravka, zabrana približavanja određenim mestima ili licima, javljanje u stanicu policije ili drugo mesto i mere obaveznog pohađanja popravnih programa.

18. Prema pravilu 56(2) Pravilnika, panel se stara da pritvoreno lice ne boravi u pritvoru neopravdano dugo u periodu do početka suđenja, a u slučaju da dođe do nepotrebnog odlaganja koje prouzrokuje specijalizovani tužilac, panel, nakon što sasluša strane u postupku, može pustiti lice na slobodu pod uslovima koje smatra odgovarajućim.

IV. DISKUSIJA

19. U ovoj odluci, sudija za prethodni postupak (i) razmotriće pitanja iz treće odluke koje je Apelacioni sud vratio na ponovno odlučivanje; i (ii) sprovede redovno preispitivanje pritvora g. Šalje u skladu sa članom 41(10) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika.

A. RELEVANTNI KRITERIJUM

20. Odbrana poziva sudiju za prethodni postupak da na osnovu činjenica i okolnosti u ovom predmetu razmotri nužnost nastavka pritvora.²⁶ Odbrana iznosi da se u slučaju g. Šalje mera pritvora treba koristiti samo u izuzetnim slučajevima, kao krajnje sredstvo, i da presumpcija u korist toga da optuženi ostane na slobodi do suđenja mora biti početna osnova pri svakoj proceni opasnosti, te da se eventualno utvrđena opasnost ne sme bazirati samo na pukoj mogućnosti ili na proizvoljnim pretpostavkama.²⁷ Odbrana takođe smatra da sudija za prethodni postupak mora da sagleda tobožnju osnovanost dugotrajnog boravka g. Šalje u pritvoru u smislu pravila 56(2) Pravilnika, po kome se optuženi ne sme držati u pritvoru neopravdano dugo i koji nalaže da se razmotri preduzimanje radnji da se to predupredi.²⁸

21. Odbrana dalje poziva sudiju za prethodni postupak da zatraži od tužilaštva da obrazloži koje konkretne opasnosti postoje u slučaju privremenog puštanja na slobodu²⁹. Odbrana dalje tvrdi da što je g. Šalja duže u pritvoru pre suđenja, to je na tužilaštvu veći teret dokazivanja da je neophodno nastaviti pritvor, a nije na optuženom da ukazuje na opravdane razloge da bude pušten na slobodu.³⁰

22. Pored toga, odbrana ističe da ne postoji uslov po kojem mora doći do promena u okolnostima da bi se detaljno i efikasno preispitivale neophodnost i srazmernost daljeg pritvora g. Šalje, naročito posle tako dugog trajanja pritvora.³¹ Po mišljenju odbrane, test koji treba primeniti jeste da li su tvrdnje o opasnosti u smislu člana 41(6) potkrepljene i da li se te opasnosti mogu ublažiti nametanjem odgovarajućih uslova.³²

²⁶ Izjašnjenje odbrane, stav 4.

²⁷ Izjašnjenje odbrane, stavovi 3, 17, 21.

²⁸ Izjašnjenje odbrane, stav 18.

²⁹ Izjašnjenje odbrane, stav 4.

³⁰ Izjašnjenje odbrane, stavovi 4, 21.

³¹ Izjašnjenje odbrane, stav 20.

³² Izjašnjenje odbrane, stav 20.

23. Tužilaštvo u odgovoru navodi da u cilju preispitivanja pritvora prema pravilu 57(2) Pravilnika, treba preispitati razloge ili okolnosti na kojima počiva odluka o pritvoru kako bi se utvrdilo da li ti razlozi još uvek postoje u smislu člana 41(6) Zakona.³³ Po mišljenju tužilaštva, ovo preispitivanje neizbežno se odnosi na eventualne promene koje su nastale u odnosu na prethodnu odluku o pritvoru.³⁴ Tužilaštvo dalje iznosi da sudija za prethodni postupak nije dužan da razmatra faktore o kojima je već odlučeno u prvobitnoj odluci o pritvoru.³⁵

24. Odbrana odgovara da ovakvim stavom tužilaštvo sebe oslobađa tereta dokazivanja da je osnovano produžiti pritvor i ukida svrhu redovnog dvomesečnog preispitivanja pritvora u skladu sa pravilom 57(2) Pravilnika.³⁶ Odbrana dodaje da se tužilaštvo pogrešno oslanja na standard preispitivanja u smislu pravila 57(2) Pravilnika.³⁷

25. Sudija za prethodni postupak podseća na to da je prema članu 41(10) Zakona, dužan da razmotri da li još postoje razlozi za pritvor, uključujući osnove iz člana 41(6) Zakona, konkretno, (i) da li postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo (dela) u pitanju; i (ii) da li postoje jasni osnovi da se veruje da je prisutan neki od rizika navedenih u članu 41(6)(b) Zakona.³⁸ Dužnost da ustanovi da li još postoje okolnosti na kojima se zasniva mera pritvora, nameće postupajućem panelu dužnost da proceni *proprio motu* da li je u trenutku preispitivanja i pod konkretnim okolnostima koje važe u vreme preispitivanja, još uvek uveren da je pritvor optuženog opravdan.³⁹ Iako

³³ Odgovor, stav 3.

³⁴ Odgovor, stav 3.

³⁵ Odgovor, stav 3.

³⁶ Replika, stav 3.

³⁷ Replika, stav 3.

³⁸ KSC-BC-2020-07, IA002-F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Nasima Haradinajeva na odluku o preispitivanju pritvora*, (u daljem tekstu: Haradinajeva žalba na odluku o pritvoru), 9. februar 2021, javno, stav 55; druga odluka Apelacionog suda, stav 16.

³⁹ KSC-BC-2020-06, IA006-F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Jakupa Krasnićijeva na odluku o preispitivanju pritvora* (u daljem tekstu: Krasnićijeva žalba na odluku o pritvoru), 1. oktobar 2021, poverljivo, stav 15 (javna redigovana verzija dostavljena je istog dana, IA006/F00005/RED); druga odluka Apelacionog suda, stav 17.

redovno dvomesečno preispitivanje pritvora prema pravilu 57(2) Pravilnika nije strogo ograničeno na pitanje da li je došlo do promena u okolnostima, takve promene mogu biti odlučujuće i biće uzete u obzir ako to pitanje pokrene jedna od strana u postupku ili *proprio motu*.⁴⁰ Panel se može pozvati na zaključke iz ranijih odluka ukoliko je uveren da dokazi ili informacije na osnovu kojih su te odluke donete i dalje potkrepljuju zaključke donete u vreme preispitivanja.⁴¹ Panel nije dužan da razmatra faktore o kojima je već odlučeno u prvobitnoj odluci o pritvoru niti da ponovo ocenjuje izjašnjenja koja samo ponavljaju argumente o kojima je već rešeno u ranijim odlukama.⁴² Tužilaštvo snosi teret dokazivanja da je pritvor optuženog neophodan.⁴³ To znači da tužilaštvo mora da predstavi konkretne argumente i dokaze na osnovu kako bi pokazalo da je pritvor u trenutku preispitivanja neophodno produžiti.

26. Suprotno onom što tvrdi odbrana, načela izneta u prethodnom stavu izričito predviđaju da tužilaštvo snosi teret dokazivanja, a to tužilaštvo i potvrđuje u svom odgovoru.⁴⁴ Štaviše, ovi principi su čvrsto ukorenjeni u praksi i ne ukidaju garanciju iz člana 41(10) Zakona i pravila 57(2) Pravilnika.⁴⁵

B. OSNOVANA SUMNJA

27. Kada je reč o kriterijumu za produženje pritvora, član 41(6)(a) Zakona na samom početku predviđa da je neophodno postojanje osnovane sumnje da je pritvoreno lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća. To je uslov *sine qua non* za valjanost odluke o produženju pritvora pritvorenom licu.⁴⁶

⁴⁰ Krasnićijeva žalba na odluku o pritvoru, stav 16; druga odluka Apelacionog suda, stav 18.

⁴¹ Druga odluka Apelacionog suda, stav 18.

⁴² Haradinajeva žalba na odluku o pritvoru, stav 55; Krasnićijeva žalba na odluku o pritvoru, stav 17; druga odluka Apelacionog suda, stav 18.

⁴³ Prva odluka o pritvoru, stav 13, i dalje napomene.

⁴⁴ V. takođe, Odluka Apelacionog suda, stav 15.

⁴⁵ Nedavno je odbijen sličan prigovor odbrane na praksu Apelacionog suda, v. druga odluka Apelacionog suda, stavovi 15-18.

⁴⁶ V. takođe, ESLJP, *Merabishvili v. Georgia* [GC], br. 72508/13, [Presuda](#), 28. novembar 2017, stav 222, i dalje napomene.

28. Iako ostaje pri svojim ranijim tvrdnjama o nezakonitosti daljeg pritvora g. Šalje,⁴⁷ odbrana ne pominje ovaj uslov.

29. Tužilaštvo u odgovoru naglašava da, iz razloga iznetih u odluci o potvrđivanju optužnice i u četvrtoj odluci o pritvoru, i dalje postoji dobro utemeljena sumnja da je optuženi izvršio više krivičnih dela u nadležnosti Specijalizovanih veća, što prevazilazi kriterijum postojanja osnovane sumnje, neophodnog u smislu člana 41 Zakona.⁴⁸ Tužilaštvo dalje navodi da u međuvremenu nije došlo do novih okolnosti koje bi uticale na promenu ovog zaključka ili koje bi zahtevale njegovo preispitivanje, već da naprotiv, [BRISANO] dodatno potkrepljuju dokaze na osnovu kojih je sudija za prethodni postupak doneo zaključke.⁴⁹

30. Sudija za prethodni postupak podseća na to da je u odluci o potvrđivanju optužnice zaključeno da, prema članu 39(2) Zakona, postoji dobro utemeljena sumnja da je g. Šalja krivično odgovoran za više ratnih zločina (proizvoljno lišavanje slobode, surovo postupanje, mučenje i ubistvo) prema članovima 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona.⁵⁰ Ti zaključci doneti su na osnovu standarda koji je viši od kriterijuma postojanja osnovane sumnje, neophodnog u skladu sa članom 41(6)(a) Zakona.⁵¹

31. U nedostatku novih informacija ili okolnosti koje bi uticale na donošenje tekuće odluke, sudija za prethodni postupak konstatuje da je uslov u smislu člana 41(6)(a) Zakona i dalje ispunjen.

⁴⁷ Izjašnjenje odbrane, stav 16.

⁴⁸ Odgovor, stav 4.

⁴⁹ Odgovor, stav 4.

⁵⁰ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 140(a); v. takođe, prva odluka o pritvoru, stav 15; druga odluka o pritvoru, stav 22; treća odluka o pritvoru, stav 19; četvrta odluka o pritvoru, stav 21.

⁵¹ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 35; v. takođe, KSC-BC-2020-06, IA008-F00004, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o preispitivanju pritvora*, 1. oktobar 2021, poverljivo, stav 21. Javna redigovana verzija podneta je istog dana, IA008/F00004/RED.

C. NEOPHODNOST PRITVORA

32. Nakon što je kriterijum iz člana 41(6)(a) Zakona ispunjen, osnovi koji bi opravdavali lišavanje nekog lica slobode moraju biti jasni, u smislu da moraju biti detaljno navedeni.⁵² Sudija za prethodni postupak nadalje podseća da, imajući u vidu postojeće dokaze, ti konkretni i jasni osnovi moraju ići u prilog uverenju⁵³ da postoji neka od opasnosti navedenih u tri stava člana 41(6)(b) Zakona, što označava prihvatanje mogućnosti, a ne neminovnosti, da se tako nešto dogodi u budućnosti.⁵⁴ Drugim rečima, treba pokazati da je manje nego izvesno ali više nego tek moguće da će neka od tih opasnosti nastupiti.⁵⁵ Prilikom odlučivanja o tome da li neko lice treba da bude pušteno na slobodu ili zadržano u pritvoru, sudija za prethodni postupak mora da razmotri alternativne mere za sprečavanje opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona.⁵⁶

33. U vezi sa tvrdnjom odbrane da je dalji pritvor g. Šalje protivzakonit, kao i sa zahtevom da bude hitno pušten na slobodu, sudija za prethodni postupak najpre napominje da odbrana u potpunosti ostaje pri svojim ranijim izjašnjenjima.⁵⁷ Kao što je već rečeno u ovoj odluci, a i u ranijim odlukama o preispitivanju pritvora g. Šalje, sudija za prethodni postupak nije dužan da razmatra faktore o kojima je već odlučeno u prvobitnoj odluci o pritvoru, niti da ponovo ocenjuje izjašnjenja koja samo ponavljaju argumente o kojima je već rešeno u ranijim odlukama.⁵⁸ Sudija za

⁵² Prva odluka o pritvoru, stav 16, i dalje napomene.

⁵³ V. uvodnu odredbu člana 41(6)(b) Zakona.

⁵⁴ Prva odluka o pritvoru, stav 16, i dalje napomene.

⁵⁵ Prva odluka o pritvoru, stav 16, i dalje napomene.

⁵⁶ KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017*, 26. april 2017, stav 114; v. takođe, ESLjP, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], br. 23755/07, [Judgment](#), 5. jul 2016. (u daljem tekstu: *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC]”), stav 87 *in fine*; ESLjP, *Idalov v. Russia* [GC], no. 5826/03, [Judgment](#), 22. maj 2012, stav 140 *in fine*.

⁵⁷ Izjašnjenje odbrane, stavovi 7, 16, 22.

⁵⁸ Treća odluka o pritvoru, stavovi 24, 28, 32; četvrta odluka o pritvoru, stav 24; druga odluka Apelacionog suda, stav 18.

prethodni postupak stoga neće dalje razmatrati takva izjašnjenja te će se u daljem tekstu baviti isključivo argumentima koji nisu pomenuti i razmotreni ranije.

1. Opasnost od bekstva

34. Osim što ponavlja ranija izjašnjenja,⁵⁹ odbrana nije dostavila nikakve konkretne argumente u pogledu opasnosti od bekstva. Tužilaštvo smatra da se opasnost od bekstva optuženog povećala budući: (i) da se postupak približava početku suđenja, a bliži se i određivanje okvirnog datuma za prosleđivanje spisa predmeta pretresnom panelu; (ii) da je tužilaštvo dostavilo pretpretresni podnesak i prateće dokumente u skladu s pravilom 95(4), što je optuženom omogućilo detaljniji uvid u dokaze protiv njega i izvore tih dokaza, i što će kasnije dovesti do postepenog ukidanja zaštitnih mera za svedoke u ovom predmetu; i (iii) da će se optuženom uskoro otkriti identitet [BRISANO], a koji potvrđuju umešanost i bitnu ulogu optuženog u činjenju krivičnih dela navedenih u optužnici.⁶⁰

35. Nakon što je razmotrio faktore i okolnosti navedene u odlukama o preispitivanju pritvora g. Šalje, sudija za prethodni postupak je i dalje uveren da su još uvek aktuelni. Konkretno, sudija za prethodni postupak smatra da g. Šalja: (i) zna da su optužbe protiv njega teške i svestan je da, u slučaju da bude osuđen, može da mu bude izrečena teška kazna i poznata mu je pravosnažna osuđujuća presuda protiv dvojice učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu (u daljem tekstu: UZP) čiji je i on bio učesnik; i (ii) ne priznaje legitimnost Specijalizovanih veća.⁶¹ Pored toga, (i) relativno mali broj učesnika u UZP-u, kao i činjenica da su događaji na koje se odnose optužbe vrlo prepoznatljivi, uvećavaju mogućnost da se učesnici u UZP-u uzajamno pomažu, uključujući i tako što će jedan drugom pomoći u bekstvu; i (ii) na Kosovu još uvek

⁵⁹ Izjašnjenje odbrane, stav 22.

⁶⁰ Odgovor, stavovi 2, 5, 6.

⁶¹ Prva odluka o pritvoru, stavovi 24-25; druga odluka o pritvoru, stav 28; treća odluka o pritvoru, stav 25; Četvrta odluka o pritvoru, stav 27.

vlada opšta i ustaljena klima ometanja krivičnih postupaka koji se tiču Oslobodilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK) i zastrašivanja svedoka.⁶² Međutim, sudija za prethodni postupak ne slaže se sa stavom tužilaštva da se opasnost od bekstva povećava kako odmiče postupak jer navedeni faktori i okolnosti ne zavise od toga. Stoga opasnost da g. Šalja pobegne u ovom trenutku ostaje umerena.

2. Opasnost od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima

36. Osim što ponavlja ranije tvrdnje,⁶³ odbrana u svom izjašnjenju ne navodi nikakve konkretne argumente u vezi sa opasnošću od ometanja toka postupka. Argumenti koje tužilaštvo izlaže u odgovoru navedeni su gore u tekstu, pod stavkom o opasnosti od bekstva.⁶⁴ Odbrana tvrdi da nijedan od faktora koje navodi tužilaštvo ne predstavlja rizik od ometanja postupka ili činjenja novih krivičnih dela.⁶⁵ Odbrana dalje kategorički osporava tvrdnju tužilaštva da su se od poslednjeg preispitivanja pritvora, kako odmiče postupak, povećali svi rizici navedeni u članu 41(6)(b), jer osnovno pravo na slobodu podrazumeva poštovanje presumpcije da optuženi do suđenja mora ostati na slobodi.⁶⁶

37. Valja podsetiti da: (i) [BRISANO];⁶⁷ i (ii) postojanje zaštitnih mera nije u suprotnosti sa zaključkom da postoji opasnost od ometanja postupka u kontekstu ovog predmeta i da, uopštenije gledano, činjenica da su takve mere nužne ukazuje na povećan rizik, budući da su događaji na koje se odnose optužbe vrlo prepoznatljivi.⁶⁸

⁶² Prva odluka o pritvoru, stav 26; druga odluka o pritvoru, stav 28; treća odluka o pritvoru, stav 25; četvrta odluka o pritvoru, stav 27.

⁶³ Izjašnjenje odbrane, stav 22.

⁶⁴ V. stav 34 gore.

⁶⁵ Replika, stav 4.

⁶⁶ Replika, stavovi 5-7.

⁶⁷ Prva odluka o pritvoru, stavovi 32-35; prva odluka Apelacionog suda, stavovi 35-42; druga odluka o pritvoru, stav 32; treća odluka o pritvoru, stav 29; četvrta odluka o pritvoru, stav 30; druga odluka Apelacionog suda, stav 33.

⁶⁸ Druga odluka o pritvoru, stav 31; treća odluka o pritvoru, stav 29; četvrta odluka o pritvoru, stav 31; Druga odluka Apelacionog suda, stavovi 32, 34.

38. Sudija za prethodni postupak dalje smatra da [BRISANO], solidan tempo odvijanja prethodnog postupka posle četvrte odluke o pritvoru i, posebno, dostavljanje pretpretresnog podneska tužilaštva,⁶⁹ kao i predstojeće obelodanjivanje identiteta [BRISANO],⁷⁰ povećavaju opasnost od ometanja postupka jer će g. Šalja dobiti više detalja o optužbama protiv njega, a neke zaštitne mere će se ukinuti.⁷¹

39. U argumentima koje odbrana predočava u replici pogrešno se tumači pravni test za preispitivanje pritvora. Odbrana zanemaruje činjenicu da je na osnovu [BRISANO] utvrđeno da opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima još uvek postoji, budući da te izjave ukazuju na njegovu spremnost da pribegne nasilju ili pretnji nasiljem protiv svakoga koga smatra saradnikom suda, kao i to da se usled novih okolnosti u ovom predmetu ta opasnost povećala. Zato se ne može reći da se navedeni zaključak zasniva isključivo na tome što se bliži početak suđenja, i stoga odbrana greši kada nalazi da su ti faktori neosnovani. Iz tih razloga, ovi argumenti odbrane se odbacuju.

40. Prema tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da je i dalje prisutna opasnost da bi g. Šalja mogao da ometa postupak pred Specijalizovanim većima, s obzirom na to [BRISANO], a da će u poodmakloj fazi prethodnog postupka dobiti dodatan uvid u dokaze koji ga terete.

⁶⁹ KSC-BC-2020-04, F00135/A01, Specijalizovano tužilaštvo, *Pretpretresni podnesak tužilaštva*, 28. januar 2022, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija dostavljena je 31. januara 2022, F00136/A01; poverljiva, manje redigovana verzija dostavljena je 8. februara 2022, F00139/A01).

⁷⁰ KSC-BC-2020-04, F00169, Specijalizovano tužilaštvo, *Zahtev tužilaštva za izmenu spiskova svedoka i dokaznog materijala u skladu s pravilom 102(2)*, 25. mart 2022, poverljivo (javna redigovana verzija dostavljena je 28. marta 2022, F00169/RED); KSC-BC-2020-04, Transkript, 14. april 2022, poverljivo, str. 272-273.

⁷¹ V. takođe, druga odluka Apelacionog suda, stavovi 35-38.

3. Opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

41. Osim što ponavlja ranije tvrdnje,⁷² odbrana u svom izjašnjenju ne navodi nikakve konkretne argumente u vezi sa opasnošću od izvršenja novih krivičnih dela. Argumenti koje daje tužilaštvo u odgovoru navedeni su gore u tekstu, u stavu koji se odnosi na opasnost od bekstva.⁷³ Argumenti koje daje odbrana u replici navedeni su iznad, u stavu koji se odnosi na opasnost od ometanja toka postupka.⁷⁴

42. Sudija za prethodni postupak ne gubi iz vida činjenicu da postojanje opasnosti od ometanja postupka ne dovodi automatski do opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela, već naglašava da su faktori na kojima počiva prva opasnost relevantni za procenu druge opasnosti u ovom predmetu.⁷⁵ Po mišljenju sudije za prethodni postupak, opasnost da g. Šalja izvrši nova krivična dela i dalje je prisutna, budući da [BRISANO].⁷⁶ Povrh toga, kao i kod opasnosti od ometanja postupka, sudija za prethodni postupak smatra da solidan tempo prethodnog postupka u periodu od donošenja četvrte odluke o pritvoru, naročito činjenica da je tužilaštvo podnelo pretpretresni podnesak i da uskoro sledi obelodanjivanje identiteta [BRISANO], povećava rizik da će g. Šalja učiniti nova krivična dela.⁷⁷ Tvrdnje odbrane da su faktori koje navodi tužilaštvo nedovoljni odbacuju se iz istih razloga koji su navedeni gore u tekstu.⁷⁸ Sudija za prethodni postupak stoga zaključuje da je opasnost da će g. Šalja izvršiti nova krivična dela i dalje prisutna.

⁷² Izjašnjenje odbrane, stav 22.

⁷³ V. stav 34 gore.

⁷⁴ V. stav 36 gore.

⁷⁵ Prva odluka o pritvoru, stav 39; druga odluka o pritvoru, stav 36; treća odluka o pritvoru, stav 33; četvrta odluka o pritvoru, stav 35.

⁷⁶ Prva odluka o pritvoru, stav 39; druga odluka o pritvoru, stav 36; treća odluka o pritvoru, stav 33; četvrta odluka o pritvoru, stav 35.

⁷⁷ V. stav 38 gore.

⁷⁸ V. stav 39 gore.

4. Zaključak

43. U postupku redovnog preispitivanja pritvora g. Šalje u skladu sa članom 41(10) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika, sudija za prethodni postupak zaključuje da je i dalje aktuelna opasnost da će g. Šalja pobeći, ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela na štetu lica koje smatra protivnicima OVK, uključujući i svedoke koji su dali iskaz tužilaštvu i/ili koji će svedočiti pred Specijalizovanim većima. U daljem tekstu, sudija za prethodni postupak proceniće da li se ti rizici mogu adekvatno otkloniti uvođenjem uslova koji bi važili za privremeno puštanje na slobodu g. Šalje.

D. USLOVNO PUŠTANJE NA SLOBODU

44. Odbrana ponavlja svoj zahtev da g. Šalja bude neodložno pušten na slobodu, pod uslovima koji su predloženi ranije ili pod bilo kojim drugim uslovima koji se mogu smatrati odgovarajućim, i ponavlja spremnost g. Šalje da prihvati značajne obaveze i sve uslove koje sudija za prethodni postupak smatra odgovarajućim.⁷⁹ Odbrana dalje navodi da je, nakon upita poslatog vladi Belgije o njenoj spremnosti i sposobnosti da obezbedi uslove puštanja na slobodu koje predlaže odbrana, belgijsko Savezno ministarstvo pravde [BRISANO].⁸⁰ Shodno tome, odbrana ne poziva sudiju za prethodni postupak da, bez prejudiciranja, razmotri mogućnost [BRISANO].⁸¹

45. Tužilaštvo tvrdi da se pomenute opasnosti mogu ublažiti i efikasno kontrolisati samo merom produženog pritvora u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća.⁸² Tužilaštvo dalje navodi da prema izjašnjenju Sekretarijata, profesionalno osposobljeno pritvorsko osoblje može sprovesti nadzor i ograničenje komunikacije u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća na način koji je upravo prilagođen

⁷⁹ Izjašnjenje odbrane, stavovi 5, 24, 25.

⁸⁰ Izjašnjenje odbrane, stavovi 6, 15.

⁸¹ Izjašnjenje odbrane, stav 7.

⁸² Odgovor, stavovi 8, 10.

opasnostima koje je identifikovao sudija za prethodni postupak. Pored toga, specijalna, *ad hoc* ograničenja komunikacije mogu se uvesti u svakom trenutku ako sudija za prethodni postupak ili pretresni panel ocene da su neophodna.⁸³ Tužilaštvo takođe smatra i da se nijedna od ovih mera ne može primeniti i efikasno sprovesti van pritvorskog objekta Specijalizovanih veća, posebno imajući u vidu to da su belgijske vlasti odbile da obezbede uslove puštanja na slobodu koje predlaže odbrana.⁸⁴

46. Što se tiče opasnosti od bekstva, sudija za prethodni postupak podseća na raniji zaključak da su uslovi predloženi prilikom donošenja prve odluke o pritvoru, uključujući spremnost g. Šalje da se podvrgne svakodnevnim proverama ovlašćenih službenih lica belgijskih vlasti, da preda putne isprave i da bude pod strogim nadzorom belgijskih vlasti, dovoljni da otklone tu opasnost.⁸⁵ S obzirom na uopštene i nepotkrepljene argumente tužilaštva o ovom pitanju, kao i na nedostatak novih informacija ili okolnosti koje bi se ticale ove odluke, sudija za prethodni postupak zaključuje da su navedeni uslovi i dalje dovoljni da ublaže opasnost od bekstva g. Šalje.

47. Što se pak tiče opasnosti od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima i činjenja novih krivičnih dela, iako napominje da se već osvrnuo na uslove koje predlaže odbrana te ih stoga neće dalje razmatrati,⁸⁶ sudija za prethodni postupak podseća da je utvrđeno: (i) da predloženi uslovi ne otklanjaju mogućnost da g. Šalja upotrebi komunikacijske uređaje koji pripadaju drugim licima ili da od drugih lica zatraži da upotrebe svoje uređaje u tu svrhu; i (ii) da su predloženi uslovi nedovoljni da bi se obezbedio efikasan nadzor nad komunikacijom g. Šalje.⁸⁷ Nema novih informacija ili okolnosti koje bi opravdale modifikovanje ovih zaključaka, posebno

⁸³ Odgovor, stav 9.

⁸⁴ Odgovor, stav 9.

⁸⁵ Prva odluka o pritvoru, stav 45; druga odluka o pritvoru, stav 40; treća odluka o pritvoru, stav 37; četvrta odluka o pritvoru, stav 39.

⁸⁶ Haradinajeva žalba na odluku o pritvoru, stav 55; Krasnićijeva žalba na odluku o pritvoru, stav 17.

⁸⁷ Prva odluka o pritvoru, stavovi 46-48; prva odluka Apelacionog suda, stavovi 53-58, 61; druga odluka o pritvoru, stavovi 41-42; treća odluka o pritvoru, stav 38; četvrta odluka o pritvoru, stav 40.

zato što odbrana nije obrazložila svoju uopštenu tvrdnju da se mogu uvesti odgovarajuće mere.⁸⁸

48. Povrh toga, sudija za prethodni postupak primećuje da bez obzira na pitanje da li bi kućni pritvor u odgovarajućoj meri ublažio navedene opasnosti, tu meru nije moguće odrediti s obzirom na odgovor belgijskih vlasti da [BRISANO].⁸⁹

49. Istovremeno, podnesci Sekretarijata potvrđuju činjenicu da se merama koje su na snazi u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, u celini uzev, krajnje efikasno sprečavaju nenadzirane posete i komunikacija sa članovima porodice i unapred odobrenim posetiocima, u cilju maksimalnog smanjivanja opasnosti od ometanja postupka i činjenja novih krivičnih dela, budući da (i) se svi telefonski razgovori preko nezaštićene linije nadziru pasivno; (ii) po potrebi i u srazmernoj meri, sekretar može naložiti aktivan nadzor telefonskih razgovora tokom perioda od najduže trideset uzastopnih kalendarskih dana, što se može obnoviti za još trideset uzastopnih kalendarskih dana, ili može da naloži naknadno preslušavanje snimljenog materijala; (iii) nenadzirane komunikacije strogo su ograničene – dozvoljene su nenadzirane „privatne posete“ samo određenih bliskih srodnika i to u ograničenom trajanju; (iv) posete uživo ili putem video linka se po pravilu odvijaju uz nadzor gledanjem i slušanjem od strane pritvorskih službenika, a sekretar može naložiti dodatne mehanizme zaštite za takve posete koje obuhvataju aktivan nadzor i naknadno preslušavanje snimljenog materijala; (v) celokupna prepiska podleže bezbednosnoj kontroli; (vi) mogu se primeniti dodatna ograničenja u vezi sa posetama (uživo i putem video linka), telefonskim razgovorima i korespondencijom; (vii) ukoliko bi neka komunikacija ugrozila sigurnost, bezbednost, prava i slobode trećih lica [BRISANO]; i (viii) pritvorski objekat Specijalizovanih veća je ustanova zatvorenog tipa, sa visokokvalifikovanim osobljem [BRISANO] i obučava o primeni mera za

⁸⁸ Izjašnjenje odbrane, stav 24.

⁸⁹ Prilog 2 uz prepisku sa belgijskim vlastima, str. 2.

posete i komunikaciju u samom objektu.⁹⁰ Navedene mere, kao i eventualne dodatne mere, može naložiti i sudija za prethodni postupak *proprio motu*, u skladu s pravilom 56(6) Pravilnika. U tom smislu, sudija za prethodni postupak ističe da sekretar i panel, koji imaju neograničen pristup poverljivim informacijama o svedocima i žrtvama, mogu da odreaguju brže od drugih organa koje deluju u okviru odvojenog sistema.⁹¹

50. Kada su u pitanju eventualni dodatni uslovi, sudija za prethodni postupak podseća da je Apelacioni sud precizirao da se moraju razmotriti svi *razumni* uslovi koji bi mogli biti postavljeni optuženom.⁹² U tom smislu, sudija za prethodni postupak smatra da odgovor belgijskih vlasti [BRISANO] nužno podrazumeva da nije moguće odrediti bilo koje dodatne uslove koji bi bili razumni i koji bi mogli efikasno otkloniti opasnost. Štaviše, kao što je već zaključeno, dodatni uslovi, kao što su posete pod nadzorom belgijskih vlasti, posebno su relevantni s obzirom na to da g. Šalja može da komunicira na jeziku koji nije zvaničan u Belgiji.⁹³ Povrh toga, imajući u vidu ozbiljnost navedenih opasnosti, bilo kakve mere blaže od kućnog pritvora uz uslove koji su u dovoljnoj meri približni onima u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, bile bi ili nedovoljne ili toliko nepraktične da bi postale besmislene. Iz navedenih razloga, sudija za prethodni postupak smatra da ne postoje nikakvi dodatni uslovi koji bi na odgovarajući način otklonili postojeće opasnosti.

51. Naposletku, sudija za prethodni postupak podseća na zaključak Apelacionog suda da, s obzirom na to da je u pitanju lična sloboda pojedinca, nedostatak garantija neke treće države ne sprečava panel da zatraži informacije od te države ako odbrana

⁹⁰ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 17-47; v. takođe, drugu odluku Apelacionog suda, stav 53; KSC-BC-2020-06, IA014-F00008, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na vraćenu odluku o preispitivanju pritvora i po redovnom preispitivanju pritvora*, 31. mart 2022, poverljivo, stavovi 38, 41, 44 (u daljem tekstu: Veseljijeva žalba na pritvor od 31. marta 2022.) (javna redigovana verzija podneta je istog dana, IA014/F00008/RED).

⁹¹ V. takođe, *mutatis mutandis*, Veseljijeva žalba na odluku o pritvoru od 31. marta 2022, stav 41.

⁹² KSC-BC-2020-06, IA017-F00011, Apelacioni sud, *Odluka o žalbi Hašima Tačija na odluku o preispitivanju pritvora*, 5. april 2022, poverljivo, stav 51 (kurziv u originalu) (javna redigovana verzija podneta je istog dana, IA017/F00011/RED).

⁹³ Četvrta odluka o pritvoru, stav 40.

ili, uopštenije, strane u postupku, nisu pribavile te garantije ili ako informacije koje je dostavila ta država nisu dovoljne da bi panel na osnovu njih doneo utemeljenu odluku.⁹⁴ Iz tog razloga, sudija za prethodni postupak naložio je odbrani i/ili sekretaru da dostave u spis celokupnu prepisku sa belgijskim vlastima, kako bi procenio ima li potrebe ponovo se obratiti nadležnim vlastima u Belgiji. Imajući u vidu osnovno pravo na slobodu, sudija za prethodni postupak ipak smatra da za donošenje ove odluke nisu potrebne dodatne informacije od belgijskih vlasti iz sledećih razloga: (i) od njih je eksplicitno traženo da dostave svoje mišljenje o razmatranim pitanjima, a u odgovoru su kategorički naveli da [BRISANO]; i (ii) odbrani je pružena prilika da dostavi svoja zapažanja o ovom pitanju, ali ona je odlučila da ne traži od sudije za prethodni postupak da dodatno razmotri mogućnost kućnog pritvora; (iii) odbrana nije iznela konkretno na koji bi način bilo koji drugi uslovi u dovoljnoj meri otklonili postojeće opasnosti; (iv) navedene opasnosti su ozbiljne i još prisutne; i (v) mere koje bi se odredile umesto kućnog pritvora nisu dovoljne da bi otklonile ove opasnosti.

52. Sudija za prethodni postupak stoga ostaje pri uverenju da se samo u okviru sistema nadzora komunikacije kakav postoji u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća komunikacija g. Šalje može ograničiti tako da se u dovoljnoj meri umanje navedene opasnosti. Prema tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da predloženi uslovi, kao i bilo koji drugi dodatni uslovi koje bi odredio sudija za prethodni postupak, nisu dovoljni da se otkloni opasnost od toga da bi g. Šalja ometao postupak Specijalizovanih veća ili učinio nova krivična dela. Iz toga sledi da je treća odluka o pritvoru, u delu koji je Apelacioni sud vratio sudiji za prethodni postupak, potvrđena. Ovaj zaključak se iz istih razloga primenjuje i na tekući postupak redovnog preispitivanje pritvora g. Šalje u skladu sa članom 41(10) Zakona i pravila 57(2) Pravilnika.

⁹⁴ Druga odluka Apelacionog suda, stav 57.

E. SRAZMERNOST PRITVORA

53. Odbrana tvrdi da je mera pritvora g. Šalje nesrazmerna s obzirom na: (i) dužinu trajanja pritvora od ukupno 379 dana; (ii) obim predmeta; (iii) nedostatak redovnih poseta članova porodice, kao i finansijske posledice koje porodica trpi zbog toga što je optuženi u pritvoru; i (iv) činjenicu da postupak obelodanjivanja nije dovršen i da će odbrani biti potrebno više vremena da prouči obelodanjeni materijal, sprovede neophodne istrage i pripremi pretpretresni podnesak.⁹⁵

54. Tužilaštvo u odgovoru iznosi da je produženje mere pritvora srazmerno iz sledećih razloga: (i) optuženi se tereti za ratne zločine po četiri tačke optužnice i mogao bi da bude osuđen na dugotrajnu kaznu zatvora u slučaju da bude osuđen; (ii) opasnosti iz člana 41(6) Zakona ne mogu se umanjiti van pritvorskog objekta Specijalizovanih veća; (iii) sudija za prethodni postupak već je odredio okvirni datum predaje spisa predmeta pretresnom veću; i (iv) tužilaštvo kontinuirano ispunjava svoju obavezu obelodanjivanja, uključujući i pregled i obelodanjivanje materijala koji potencijalno potpada pod pravilo 103 Pravilnika, sa izuzetkom dokumenata za koje su potrebne zaštitne mere.⁹⁶

55. Sudija za prethodni postupak najpre podseća na važnost načela srazmernosti u odlučivanju o opravdanosti pritvora, te da što je optuženi duže u pritvoru, to je veći teret dokazivanja na tužilaštvu da opravda produženje pritvora.⁹⁷ Vreme provedeno u pritvoru pre suđenja je faktor koji se mora razmotriti zajedno sa stepenom opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona, da bi se utvrdilo da li, kada se svi faktori uzmu u obzir, dalji pritvor „prestaje da bude opravdan“ a lice mora biti pušteno na slobodu.⁹⁸ Međutim, sudija za prethodni postupak napominje da je nemoguće apstraktno oceniti da li je

⁹⁵ Izjašnjenje odbrane, stavovi 3, 5, 19, 23.

⁹⁶ Odgovor, stavovi 1, 11.

⁹⁷ KSC-BC-2020-07, IA001/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Hisnija Gucatija o pitanjima u vezi sa hapšenjem i pritvorom*, 9. decembar 2020, javno, stavovi 72-73.

⁹⁸ V. takođe, KSC-BC-2020-06, IA002/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku o privremenom puštanju na slobodu*, 30. april 2021, poverljivo, stav 69. Javna redigovana verzija podneta je istog dana, IA002/F00005/RED.

vremenski period proveden u pritvoru pre suđenja opravdan. Opravdanost daljeg pritvora optuženog mora se oceniti na osnovu činjenica u datom predmetu i u skladu sa konkretnim okolnostima.⁹⁹

56. Sudija za prethodni postupak podseća na sledeće: (i) g. Šalja je u pritvoru od 16. marta 2021, prvo u Belgiji, a potom, od 15. aprila 2021, u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća; (ii) optužen je po četiri tačke optužnice za ratne zločine koji su se dogodili u Albaniji, u rasponu od nekoliko nedelja; (iii) mogao bi da bude osuđen na dugotrajnu kaznu zatvora u slučaju da mu se izrekne osuda; (iv) opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii) i (iii) Zakona ne mogu se ublažiti predloženim i/ili dodatnim uslovima; (v) sve potrebne procesne radnje koje čine deo prethodnog postupka su završene, završavaju se ili će biti završene, kako bi spis predmeta u dogledno vreme bio prosleđen panelu radi početka suđenja. Konkretno – tužilaštvo je u načelu završilo obelodanjivanje materijala po pravilu 102(1)(b) i 103 Pravilnika i pri kraju je obelodanjivanja materijala po pravilu 107 Pravilnika,¹⁰⁰ dok postupak obelodanjivanja po pravilu 102(3) Pravilnika dobro napreduje (tužilaštvo je na zahtev odbrane dostavilo obaveštenje prema pravilu 102(3) Pravilnika sa delimično revidiranim opisima,¹⁰¹ [BRISANO],¹⁰² tužilaštvo je završilo proveru svog obaveštenja prema pravilu 102(3) Pravilnika o oslobađajućim dokazima,¹⁰³ i dobilo je odobrenje da dopuni svoje obaveštenje prema pravilu 102(3) Pravilnika¹⁰⁴), tužilaštvo je dostavilo pretpretresni podnesak sa tabelom prema pravilu 109(c) Pravilnika,¹⁰⁵ i strane u postupku dostavile su činjenice o kojima su saglasne;¹⁰⁶ (vi) sudija za prethodni postupak odredio je 31. avgust 2022. kao okvirni datum za predaju spisa predmeta

⁹⁹ ESLJP, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], stav 90.

¹⁰⁰ KSC-BC-2020-04, Transkript, 14. april 2022, poverljivo, str. 252-253, 268, 269, 287.

¹⁰¹ KSC-BC-2020-04, F00167, Specijalizovano tužilaštvo, *Obaveštenje tužilaštva prema pravilu 102(3) sa delimično revidiranim opisima*, 18. april 2022, javno, sa jednim poverljivim prilogom.

¹⁰² [BRISANO].

¹⁰³ KSC-BC-2020-04, Transkript, 4. mart 2022, javno, str. 212.

¹⁰⁴ KSC-BC-2020-04, Transkript, 14. april 2022, poverljivo, str. 297.

¹⁰⁵ V. fusnotu 69.

¹⁰⁶ KSC-BC-2020-04, F00178, Specijalizovano tužilaštvo, *Izjašnjenje tužilaštva o činjenicama sa kojima je saglasno*, 8. april 2022, javno, s jednim poverljivim prilogom.

pretresnom panelu, kao i druge rokove za neizvršene obaveze strana u prethodnom postupku;¹⁰⁷ i (vii) strane ispunjavaju obaveze u skladu sa relevantnim rokovima, od kojih su neki produženi iz opravdanih razloga, uključujući i na zahtev odbrane,¹⁰⁸ a svi dodatni zahtevi za produženje rokova biće razmotreni na osnovu merodavnih pravnih kriterijuma. Nadalje, u skladu sa članom 41(10) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika, pritvor g. Šalje preispitivaće se na dva meseca ili po potrebi, ako dođe do promene u okolnostima.

57. Kada je u pitanju argument odbrane o trajanju pritvora g. Šalje, sudija za prethodni postupak uzima u obzir dodatno vreme koje je g. Šalja proveo u pritvoru od donošenja četvrte odluke o pritvoru, i uviđa da je tim veća obaveza tužilaštva da dokaže da je dalji pritvor opravdan. Međutim, kada se to sagleda u odnosu na preostale faktore, odnosno ozbiljnost optužbi protiv g. Šalje, na nemogućnost da se ublaže opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii) i (iii) Zakona i uznapredovalu fazu postupka, period koji je g. Šalja proveo u pritvoru nije nesrazmerno dug. Dalje, što se tiče argumenta odbrane o obimu predmeta, sudija za prethodni postupak smatra da je ozbiljnost optužbi protiv g. Šalje u suprotnosti sa tvrdnjom da je mera produžetka pritvora g. Šalje nesrazmerna. Osim toga, svako eventualno dodatno vreme koje je potrebno odbrani nije razlog da se period pritvora g. Šalje smatra nesrazmernim, ali to pitanje je ionako već rešeno, a sudija za prethodni postupak je odredio okvirni datum za predaju spisa predmeta pretresnom panelu i druge rokove za okončanje prethodnog postupka.¹⁰⁹ Naposljetku, u vezi sa argumentima odbrane da g. Šalja ima pravo na privatan i porodični život, sudija za prethodni postupak podseća da je već utvrđeno: (i) da je nemogućnost redovnih poseta članova porodice predstavljala

¹⁰⁷ KSC-BC-2020-04, Transkript, 14. april 2022, poverljivo, str. 298-300.

¹⁰⁸ V. npr, KSC-BC-2020-04, F00074, specijalizovani branilac, *Podnesak odbrane sa zahtevom za produženje roka prema pravilu 102(2) [sic]*, 9. septembar 2021, javno; F00076, Specijalizovano tužilaštvo, *Odgovor tužilaštva na KSC-BC-2020-04/F00074 i povezani zahtev za izmenu rokova*, 10. septembar 2021, javno; Transkript, 23. septembar 2021, javno, str. 92, red 10-20; F00086, specijalizovani branilac, *Zahtev odbrane za izmenu roka za podnošenje zahtev prema pravilu 102(2) [sic]*, 13. oktobar 2021, javno; Transkript, 14. april 2022, poverljivo, str. 276-287.

¹⁰⁹ KSC-BC-2020-04, Transkript, 14. april 2022, poverljivo, str. 298-300.

srazmernu i privremenu meru neophodnu za zaštitu javnog zdravlja, koja je u međuvremenu ukinuta; (ii) da učestalost porodičnih poseta ne zavisi od Specijalizovanih veća, a g. Šalja može da komunicira sa članovima svoje porodice i na druge načine; i (iii) da ograničena materijalna sredstva kojima raspolaže g. Šalja nisu relevantna za ovo pitanje.¹¹⁰ U skladu s tim, argumenti odbrane se odbacuju.

58. Na osnovu navedenog, u postupku redovnog preispitivanja pritvora g. Šalje u skladu sa članom 41(10) Zakona i pravila 57(2) pravilnika, sudija za prethodni postupak zaključuje da period koji je g. Šalja proveo u pritvoru pre suđenja nije nesrazmerno dug. Pored toga, imajući u vidu da još ne postoji saglasnost oko početka suđenja, svaka rasprava o očekivanom ukupnom trajanju pritvora g. Šalje pre početka suđenja je još preuranjena i spada u nagađanja.¹¹¹

V. DISPOZITIV

59. Iz navedenih razloga, sudija za prethodni postupak

- (a) **ODLUČUJE** da potvrdi treću odluku o pritvoru u delu koji je Apelacioni sud vratio na ponovno razmatranje;
- (b) **NALAŽE da se** produži pritvor g. Šalje nakon redovnog razmatranja pritvora u skladu sa članom 41(10) Zakona i pravila 57(2) pravilnika;
- (c) **NALAŽE** odbrani da, ukoliko to želi, podnese izjašnjenje za sledeće preispitivanje pritvora g. Šalje najkasnije do **srede, 1. juna 2022**, a da se

¹¹⁰ Druga odluka o pritvoru, stav 48; treća odluka o pritvoru, stav 45; četvrta odluka o pritvoru, stav 48; KSC-BC-2020-04, Transkript, 14. januar 2022, javno, str. 181.

¹¹¹ V. takođe, Krasnićijeva žalba na odluku o pritvoru, stav 43; KSC-BC-2020-06, IA010-F00008, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Hašima Taćija na odluku o preispitivanju pritvora*, 27. oktobar 2021, poverljivo, stav 51 (javna redigovana verzija dostavljena je istog dana, IA010-F00008/RED).

odgovori i replike podnesu u skladu sa rokovima predviđenim pravilom 76
Pravilnika; i

- (d) **NALAŽE** tužilaštvu da, ukoliko g. Šalja odluči da ne podnese izjašnjenje u
navedenom roku, dostavi izjašnjenje za sledeće preispitivanje pritvora
najkasnije do **srede, 8. juna 2022**, a g. Šalji, ukoliko to želi, da podnese
izjašnjenje najkasnije do **srede, 15. juna 2022**.

/potpis na originalu/

Sudija Nikola Giju,
sudija za prethodni postupak

Petak, 22. april 2022.

U Hagu, Holandija